

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Fałszywe informacje mogą zabić?

Tak - fake news może zabić. Na przykład wtedy, gdy pod jego wpływem ktoś odstawi leki, zrezygnuje ze szczepienia ochronnego lub podejmie inną decyzję mającą wpływ na jego zdrowie. Wiedzą o tym lekarze i naukowcy, w związku z czym nie tylko ostrzegają przed dezinformacją, ale i podpowiadają, jak się przed nią bronić.

Biolog dr hab. Piotr Rzymiski z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, podczas rozmowy online z portalem Fake Hunter przypomniał casus Zambii z 2002 roku, której prezydent uległ fałszywemu twierdzeniu o trującym charakterze żywności wytworzonej z udziałem technologii genetycznie modyfikowanych organizmów i w związku z tym odmówił przyjęcia konkretnej pomocy żywnościowej (w postaci amerykańskiej kukurydzy) w sytuacji, gdy milionom obywateli jego kraju groziła śmierć głodowa, z powodu katastrofalnej suszy.

- Tygodnik „The Economist” artykuł na ten temat zatytułował: „Better dead than GM-fed”, czyli „Lepszy martwy niż karmiony żywnością GMO” - przypomniał biolog.

Niestety, to niejedyny przykład zabójczej mocy dezinformacji. Na początku obecnej pandemii wielu Irańczyków uwierzyło w fake newsa o tym, że alkohol leczy zakażenie koronawirusem SARS-CoV-2. Tego rodzaju „kuracja” doprowadziła do wielu zgonów i hospitalizacji w Iranie. Z kolei lekarka, specjalistka medycyny rodzinnej z Wrocławia, Anna Krzyszowska-Kamińska miała pod swoją opieką pacjentów, którzy pod wpływem nieprawdziwych wiadomości odstawiali na przykład leki na nadciśnienie, ryzykując tym samym udar lub zawał serca, a także takich, którzy zrezygnowali ze szczepienia.

W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy byliśmy świadkami i odbiorcami bezprecedensowego zalewu teorii spiskowych i fake newsów dotyczących nowego koronawirusa, pandemii oraz szczepień ochronnych. Światowa Organizacja Zdrowia nazwała to zjawisko infodemią.

Chodzi na przykład o „doniesienia” sugerujące, że rzekomo szczepionki mRNA powodują bezpłodność, albo że nowy koronawirus nie jest wcale groźniejszy od wirusa zwykłej grypy, a cała ta „plandemia” jest „wymysłem” lub też spiskiem, służącym realizacji różnych niecznych celów (m.in. wszczęcia ludziom mikroczipów, depopulacji świata etc.).

- Fake newsy mają pewne charakterystyczne cechy, które powinny wzbudzić naszą czujność. Po pierwsze, gdy się o czymś nowym dowiadujemy, musimy zwrócić uwagę na źródło informacji, sprawdzając, czy jest kompetentne, dobrze znane. Po drugie, sygnałem ostrzegawczym powinien być nazbyt emocjonalny lub sensacyjny ton jakiejś informacji. Po trzecie, warto zadać sobie pytanie, czy ktoś może odnieść jakieś wymierne korzyści, np. finansowe, na upowszechnianiu danej informacji. Generalnie, dobrze jest więc zawsze podchodzić do nowych informacji krytycznie, z pewną dawką sceptycyzmu i starać się je zweryfikować, np. przy pomocy serwisów fact-checkingowych, a najlepiej u swojego lekarza, w przypadku informacji dotyczących zdrowia - radził dr hab. Piotr Rzymiski.

Kto i w jaki sposób może zarabiać na teoriach antyszczepionkowych? Na przykład, jak wskazuje sierpniowe wydanie naukowego czasopisma „The Lancet Infectious Diseases”, powołując się na raport Centre for Countering Digital Hate, do beneficjentów fake newsów dotyczących szczepień można zaliczyć m.in.... producentów suplementów oraz firmy z szeroko pojętego przemysłu „wellness”, oferującego różnego rodzaju alternatywne zabiegi i sposoby na utrzymanie zdrowia. Z kolei platformy mediów społecznościowych - zdaniem tego periodyku - nie kwapiły się w pierwszym roku pandemii do szybkiego ograniczania zasięgu ruchów antyszczepionkowych ze względu na olbrzymi potencjał reklamowy, jaki generują ich followersi i przekazy.

- Fake newsy w prosty i atrakcyjny sposób opisują rzeczywistość, podczas gdy nauka jest dużo bardziej złożona i trudna do zrozumienia. Do tego na wyniki rzetelnych badań naukowych zwykle trzeba długo czekać. Dlatego, niestety, prawdziwa wiedza zwykle jest o krok za fake newsami, tym bardziej, że fake newsy często grają na emocjach odbiorców, głównie na ich strachu, a także zawierają różne formy manipulacji - mówiła Anna Krzyszowska-Kamińska.

Eksperti dość zgodnie ocenili, że najbardziej podatne na dezinformację, szerzącą się głównie za

pośrednictwem mediów społecznościowych, są osoby młode, które później, często w dobrej wierze, przekazują fake newsy swoim bliskim, w tym także rodzicom i dziadkom, skłaniając ich do podejmowania nieracjonalnych lub groźnych dla zdrowia decyzji, np. o zaprzestaniu stosowania jakiegoś konkretnego leku lub rezygnacji ze szczepienia.

- Z powodu dezinformacji muszę poświęcać dość dużo czasu na rozwiewanie wątpliwości pacjentów i odpowiadanie na najróżniejsze, dziwaczne czasem pytania - mówiła Anna Krzyszowska-Kamińska.

[Dlaczego wierzymy w medyczne mity? Sprawdź, jak tłumaczy to psychologia](#)

Dr hab. Piotr Rzymiski zauważył, że na fake newsy nie są całkiem odporni nawet pracownicy naukowcy czy studenci kierunków takiego rodzaju jak biologia czy medycyna. W ich przypadku „haczykiem”, na który dają się złapać, są m.in. wplecione w fake newsy naukowe terminy, z którymi wielu z nich dawno już nie miało do czynienia. Co ciekawe, za najbardziej niebezpieczną dezinformację uważa się tę, która zawiera ziarna prawdy.

Czy szczepienia naprawdę działają i są bezpieczne?

Jak przekonywali na bazie obserwacji z pierwszej linii frontu walki z pandemią inni eksperci, biorący udział w spotkaniach online towarzyszących konkursowi Fake Hunter Challenge, szczepienia przeciw COVID-19 są naprawdę skuteczne.

W Izraelu udało się już zaszczepić ponad 55 proc. populacji. Dzięki temu zaobserwowaliśmy duże spadki liczby nowych zakażeń, hospitalizacji i zgonów z powodu COVID-19. Tydzień temu mogliśmy więc pozwolić sobie np. na otwarcie gastronomii. Bez wątplenia masowe szczepienia przyczyniły się do faktu, że w Izraelu epidemia znalazła się w odwrocie - podkreślał prof. Cyrille Cohen, specjalista ds. immunologii i doradca izraelskiego ministra zdrowia.

Także w Polsce widoczne są już pierwsze pozytywne skutki szczepień przeciw COVID-19.

- Większość medyków już się zaszczepiła. W efekcie w naszym szpitalu obserwujemy obecnie znacznie mniej zachorowań personelu medycznego na COVID-19 w porównaniu do ubiegłego roku. Sama też czuję się już bezpieczna po dwóch dawkach szczepienia - mówiła Aneta Łapińska, pielęgniarka z wojewódzkiego szpitala w Białymstoku, podkreślając jednocześnie, że w miarę upływu czasu daje się zauważyć stopniowa poprawa generalnego nastawienia pacjentów do szczepień.

Gdzie szukać wiarygodnych informacji o szczepieniach

Dr Rzymiski zaleca, by po otrzymaniu jakiejś wiadomości zamiast bezrefleksyjnego przekazania jej dalej "włączyć" krytyczny umysł, a w razie konieczności spróbować dotrzeć do źródła informacji lub zapytać eksperta. W kontekście przeciwdziałania dezinformacji dotyczącej COVID-19 i szczepień warto też wymienić kilka rzetelnych źródeł informacji oraz wiedzy eksperckiej na ich temat:

- Portal NIZP-PZH Szczepienia.info
- Portal Polskiej Akademii Nauk
- Portal projektu „Nauka przeciw pandemii”
- Portal Gov.pl
- Portal WHO

Polska Agencja Prasowa wraz z partnerami uruchomiła w ubiegłym roku specjalny portal do walki z fake newsami, o nazwie Fake Hunter. Działalność tego portalu nie ogranicza się jednak tylko do bieżącego tropienia fake newsów, lecz także do organizacji konkursów dla internautów (pod nazwą

#FakeHunter Challenge), promujących ich aktywne włączanie się do przeciwdziałania dezinformacji. Portal ten organizuje także edukacyjne rozmowy z ekspertami, które są transmitowane online.

Źródło: pap.pl

<http://laboratoria.net/aktualnosci/30388.html>

09-09-2024

[Jak poradzić sobie z końcem wakacji?](#)

Dobrym sposobem jest opracowanie planu na „po urlopie”.

09-09-2024

[Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#)

Wytyczne dotyczące mpox są adekwatne do obecnej sytuacji.

09-09-2024

[Przydatność organów do przeszczepu](#)

Syntetyczna krew może istotnie wpłynąć na transplantologię.

09-09-2024

[Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#)

Język ewoluuje w kontekście społecznym, a jego odmiany zawsze konkurują ze sobą.

09-09-2024

[Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#)

Wykazują naukowcy w najnowszych badaniach.

09-09-2024

[Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#)

Z 30-letnim wyprzedzeniem zwykłym testem krwi można je wykryć.

09-09-2024

[Galaktyki są dużo większe, niż sądzono](#)

Galaktyka Andromedy już od dawna oddziałuje na Drogę Mleczną.

09-09-2024

[System inteligentnego zarządzania pojazdami nagrodzony przez...](#)

Nagrodzony przez Siemens i PW.

Informacje dnia: [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#) [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#) [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#)

Partnerzy